

MASOFAVIY TA'LIMNING YANGI TEXNOLOGIYALAR BILAN BIRGA RIVOJLANISHI

*O'roqova Sharofat Bahodir qizi-Nizomiy
nomidagi TDPU Axborot texnologiyalari
kafedrasida katta o'qituvchisi*

*Murodova Maftuna Ma'ruffjon qizi-
Nizomiy nomidagi TDPU Axborot tizimlari
va texnologiyalari 2-bosqich talabasi*

Hozirgi kunda O'zbekistonda masofaviy ta'lim yildan yilga rivojlanib bormoqda. Xususan, COVID-19 pandemiyasi sababli, masofaviy ta'limga bo'lgan ehtiyoj yanada ortdi.

O'zbekistonda Oliy va o'rta ta'lim tizimiga kirish uchun hozirda O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalari tomonidan onlayn o'quv kurslari va masofaviy ta'lim platformalari ishlab chiqilmoqda. Bu platformalar o'quvchilarga darsliklarga, video darslarga, interaktiv testlarga, onlayn muloqotlar va yozuvli ma'lumotlarga kirish imkonini beradi.

Bundan tashqari, oliy ta'lim muassasalari o'quvchilarga masofaviy ta'lim uchun ma'lumotlar bazasini ham taqdim etmoqda. Bunday tadbirlar davlat tomonidan o'quvchilar uchun muvofiqlik va qulaylik yaratish maqsadida amalga oshirilmoqda. Masofaviy ta'limning rivojlanishi o'quvchilarga o'zlarining vaqtini va resurslarini tejash imkonini beradi.

Oliy ta'lim tizimida masofaviy ta'limning ko'plab imkoniyatlari mavjud, masalan:

- o'quvchilar o'zlarining tanlangan vaqtida o'rganishlari mumkin;
- o'quvchilar uchun ma'naviy va geografik chegaralardan mustaqil qilish imkoniyati mavjud;
- o'quvchilar darslar va materiallarga har doim onlayn tarzda kirish imkoniyatiga egalar;
- masofaviy ta'lim platformalari o'quvchilarning o'zlariga moslashtirilgan darslar va vazifalarni taqdim etish imkoniyatiga egadir;

•o‘quvchilar o‘zlariga qulay va samarali ta’limning muhiti yaratishlari mumkin.

O‘zbekiston Respublikasida oliy ta’lim tashkilotlarida bakalavriat va magistratura bosqichlarida kadrlarni tayyorlashni tashkil etish tartibi belgilangan.

Buning uchun ta’lim tashkilotida quyidagilar bo‘lishi talab etiladi:

•masofaviy ta’limni boshqarish uchun Learning Management System platformasi;

•internetga ulanish va foydalanish uchun axborot-kommunikatsiya infratuzilmasi;

•o‘quv yili uchun mo‘ljallangan o‘quv kontenti;

•fanlarning elektron o‘quv-metodik majmualari hamda ilmiy va o‘quv adabiyotlarining elektron bazasi;

•kompyuter texnikasi bilan jihozlangan alohida bino yoki auditoriyalar;

•texnik va dasturiy komponentlar ishlashini ta’minlaydigan muhandis-texnik xodimlar;

•ta’lim tashkilotiga tegishli bo‘lgan, mamlakat hududida joylashgan server qurilmasi;

•ta’lim tashkiloti to‘g‘risidagi barcha axborotlar joylashtirilgan rasmiy veb-sahifa.

Shubxasiz, masofaviy ta’lim ta’limning barcha muammolarini xal qila olmaydi, lekin yangi informatsion texnologiyalarni qo‘llash, oliy ta’limning bir qator muammolarini echish imkonini beradi. .

•o‘qish uchun ketadigan mablag‘ni tejash;

•o‘qish xususiyatini o‘zi tanlash imkoniyati;

•o‘qish uchun xududiy cheklovning yo‘qligi;

•o‘qish turi va vositalarining xilma-xilligi;

•yangi informatsion texnologiyalar bo‘yicha qo‘shimcha bilim olish;

•yaqin o‘quv muassasalarida mavjud bo‘lmagan fanlarni o‘rganish;

•nufuzli universitetlarning ta'limga qaratilgan dastur va kurslaridan foydalanish.

Learning Management System (LMS) – bu onlayn ta'limni tashkil etish, boshqarish va o'rganish uchun platforma. Bu platforma o'qituvchilar va talabalar uchun ma'lumotlar almashish, darsliklar, sinovlar, vazifalar va boshqa ta'lim materiallarini taqdim etishga imkon beradi. LMS platformalari talabalarga darslarini onlayn o'qitish, sinovlar o'tkazish, ma'lumot almashish, amaliy mashg'ulotlar o'tkazish va boshqalar kabi amallar uchun foydalaniladi.

LMS platformalari yana o'qituvchilar uchun darslar tayyorlash, darsliklar yaratish, sinovlar tuzish, talabalar bilan aloqa o'rnatish va ta'lim jarayonini boshqarishga yordam beradi. Bu platformalar talabalarning o'zlashtirilgan ta'lim yo'nalishi bo'yicha ma'lumotlarni saqlash va ulardan foydalanish imkoniyatini beradi.

Ko'p kompaniyalar, oliy ta'lim muassasalari va hokimiyat tashkilotlari LMS platformalaridan foydalanib, xodimlarni o'quv kurslari orqali tayyorlash, yangi bilimlarni olish va xizmat ko'rsatishni mustahkamlashadi. Bu platformalar talabalarga ta'limni onlayn tarzda taqdim etish imkoniyatini beradi va ta'lim jarayonini avtomatlashtiradi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, bugungi kunda, texnologiyalar tez-tez rivojlanmoqda. Masofaviy ta'lim bu texnologiyalardan foydalanib, o'quvchilarga interaktiv darslar va onlayn ma'lumotlar orqali samarali ta'lim berishga imkoniyat beradi. Bu texnologiyalar o'quvchilar tomonidan yaratilgan ma'lumotlar, o'quv jarayoni, va o'quvchilarning o'zlashtirilgan ta'lim odatlari to'plamini tahlil qilishda yordam beradi. Bu, ta'lim tizimini yanada samarali qiladi va o'quvchilar uchun moslashtirilgan ta'lim yo'nalishlarini aniqlash imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. R.Xamdamiyov, U.Begimqulov, N.Tayloqov. Elektron universitet. Elektron vazirlik. Masofaviy ta'lim texnologiyalari. Qo'llanma Toshkent. "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi" 2011.

2. U.Begimqulov, Sh.Sharipov, M.Mamarajabov. Elektorn axborot-ta'lim resurslarini yaratish va joriy etish. Qo'llanma. Toshkent. "BAYOZ" 2011
3. Abduxakimovna, A. S., & Taxirjanovich, Z. T. (2023). Computer graphics as a tool for the development of students creative and intellectual abilities. *образование наука и инновационные идеи в мире*, 22(1), 140-142.
4. Abduxakimovna, A. S., & Ruzana, R. (2023). Peculiarities of teaching computer graphics when training future teachers in computer science. *образование наука и инновационные идеи в мире*, 22(1), 148-150.
5. Mamarajabov Odil Elmurzaevich. (2022). Formation of students' competence in the use of cloud technologies in the information educational environment. *World Bulletin of Social Sciences*, 8, 79-80.
6. Abdukadirov, A., Zakirov, S., Mamarajabov, O., & Sayfulla, A. (2021, November). Conditions for the development of students' information competence in the aspect of the development of distance learning in the humanities. In 2021 International Conference on Information Science and Communications Technologies (ICISCT) (pp. 1-4). IEEE.
7. Ilyich, M. E. (2023, November). Aspects of improving the education system in technological universities. In *E Conference World* (No. 2, pp. 128-137).
8. Ilyich, M. E. (2023). Big data analysis in education. *World Bulletin of Management and Law*, 23, 74-76.
9. Laylo, B., & Malika, D. (2023). Capabilities of scratch for working with animations. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 11(11), 1118-1120.
10. Kadirbergenovna, B. L. (2023). Teaching computer graphics on the basis of modern methods as a pedagogical problem in the conditions of digital education. *World Bulletin of Management and Law*, 23, 52-55.
11. Qizi, U. S. B. (2022). The role of video production in modern pedagogical technologies.

12. Хасанов, А. А., & Ўроқова, Ш. Б. Қ. (2021). Цифровизация образования на современном этапе развития информатизированного общества. *Scientific progress*, 2(1), 300-308.

13. Qizi, U. S. B. (2021). Digitization Of Education At The Present Stage Of Modern Development Of Information Society. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 3(05), 95-103.

14. Бакиева, З. Р. (2019). Компьютерная анимация как метод множественного подхода к развитию творческих способностей учащихся. In *Высшее и среднее профессиональное образование как основа профессиональной социализации обучающихся* (pp. 319-321).

15. Бакиева, З. Р. (2021). К вопросу о создании и использовании электронной системы компьютерной анимации для студентов. *Наука и образование сегодня*, (10 (69)), 30-31.